

KŘEŠŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXII (XXI)

Chicago, Illinois, Březen (March) 1960

číslo (No.) 3

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Illinois. Additional entry at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

President T. G. Masaryk s děvčátkem na Moravě

(Štoček nám zapůjčil Nový domov, Toronto, Kanada)

KŘESTANSKÉ LISTY a HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus

Křest'anské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
československých Protestantů v USA
a KanaděPublished monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of AmericaRedaktor (Editor) ..... J. P. Tatter
Box 59, Hillsboro, WisconsinČlánky, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i přis-
pěvky Jednotě pro uprchlíky, na míško pro
děti běženců a na léky pro děti trpících, za-
sílajte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, IllinoisReturn Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

Sjezd Národní jednoty československých protestantů v U.S.A. a Kanadě se bude konati dne 19. dubna t.r. ve 2:00 hod. odpoledne ve Warren Park Presbyterian Church v Berwyn, Illinois. Organisační jednání bude konáno od 2-5 hod. odpoledne. Při tomto jednání budou podány zprávy úředníků a vykonány volby nového předsednictva. — Společná večeře bude v 6 hodin. — Večerní veřejné shromáždění započne v 7:30. Při tomto shromáždění promluví br. far. J. P. Tatter na thema, "Christian Witness In A Communist State" a ukáže řadu krásných barevných obrázků z cesty do Francie, Anglie a Československa. V 8:30 se pak bude konat zvláštní pobožnost, při které budou uvedeni v úřad noví úředníci Jednoty. Kázáním při této příležitosti poslouží br. far. M. Řepka z Omahy. — Přihlášky nasjezd zašlete na adresu: Mrs. Heda Šafránek, 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois. K vůli ubytování jest nutné, aby vaše přihláška došla do úřadovny Jednoty před 15. dubnem!

Pavel Javor:

ROZMLUVA O VLASTI

Mezi těmi, které začne klást,
první otázka je: pojem vlast.

Je to, hochu, víc než pouhý pojem.
osud je to, zocelený bojem,
věčná myšlenka a věčně nové ráno,
vlast je to, co ve hvězdách je psáno.
Jsou to tvoji rodni, je to dítě tvoje,
minulé a všechny příští boje,
matka, jež nad kolebkou sklání,
slunce hasnoucí v té milované dlani,
pravda, nezničená ohněm na hranici,

cesty, kudy táhli boží bojovníci,
slovo světem blouďícího Učitele,
jasná myšlenka v tom jasném čele
Kováře, jenž ukul pro nás osud,
vlast je stesk, jenž nepřehlel dosud —

Vlast je úsměv rozesmáté chrpy,
vlast je výkřik těch, kdož doma trpí,
každá myšlenka a každý kámen v poli,
zrada politiků s deštníkem a hoří,
čejky pláč nad krajem Kozinovým,
nejkrásnější báseň, kterou povím,
úsměv slzičky zardělé nachem,
slavný východ slunce nad Gerlachem,
žirné boky rozvlněné Hané —
Vlast je osud země milované,
modlitba a víra milionů,
houře rozhoupaných svatovítských zvonů —

Země dobrých matek, země věrných synů,
jednou si zas přijdem pro Jasinu!
Zase budeš volná, zase budeš naše
Od Jasinu po výběžek Aše —

Vlast je osud tvůj a tvoje vina,
na kterou se srdce věčně rozpomíná,
sladká tíha, kterou žitím vlečeš,
sudba, před níž nikam neutečeš —
Věčná naděje a naše věčná víra
žije v našich srdcích, roste, neumírá!

Ze sbírky Daleký hlas. Vyšlo v Edici
Nového Domova v Torontě v září
1953. Cena \$2.00.

Josef Laichter:

T. G. MASARYK — Manželství a děti

(K 110. výročí narozenin prvního presidenta Československé republiky T. G. Masaryka, otiskujeme z knihy Josefa Laichtera, "T. G. Masaryk" kapitola nedeřpanou "Manželství a děti") Pozn. red.

Mé styky s T. G. Masarykem byly . . . zprvu téměř vesměs rázu veřejného, ale časem . . . přec jen byly to styky soukromé a . . . jaksi . . . rodinné, a proto připojuji k dosavadním kapitolám i řadu kapitol o rodinném prostředí manželů Masarykových . . .

. . . Je zřejmo, že to nebylo jen tak obyčejné manželství. Ani ty okolnosti, z nichž došlo k seznámení T. G. Masaryka s Ch. G. Masarykovou, nebyly jen tak obyčejné okolnosti . . .

Kdy bych měl blíže vypravovat o tom všem, což ostatně již bylo jinde vylíčeno, vyznívalo by to opravdu jako román a paní Masaryková také asi dvakrát za příležitostného hovorů o románech podotkla: "Mně ze všech románů je nejmilejší ten můj vlastní román." Tím charakterizovala však nejen tu předmanželskou lásku a zasnoubení, nýbrž i své manželství, jež přece celé bylo tak krásným a obdivuhodným románem. A ještě lépe ráz tohoto svého manželství vystihovala, když mně kdysi pravila, že vždycky s Masarykem spatřovali na sobě jen to nejkrásnější. "Viděli jsme vždycky v sobě navzájem nejlepší lidi," což znamenalo asi tolik, že je pojila nejen láska, nýbrž i úcta k sobě, že měli pro sebe pochopení v každém počinu a kroku, že zde vládla nejkrásnější harmonie.

Masaryk sám se mnou nikdy nemluvil o svém manželství. Ale již když jsem k němu za svobodna chodil na čajové večery, mohl jsem si všimnout, s jakou pozorností a s jakým zálibením sleduje slova paní Masarykové, kdykoli zasáhla do debaty. Z jeho očí vyzařoval všecek jeho vnitřní vztah k ní. A jaký to důkaz lásky a jejich vzájemného manželského poměru, praví-li v Hovorech s K. Čapkem: "Bylo to tak silné spojení . . . Bývaly vůbec chvíle, kdy jsem, od ní vzdálen, souběžnost našich myšlenek na dálku přímo cítil . . . věděl jsem, že jedním v shodě s ní."

Je samozřejmo, že ani rodina, ani děti z takového manželství dvou tak vynikajících individualit nemohly být a nebyly jen tak

obyčejné a všední děti.

Děti z takových výjimečných rodin nebývají běžně vzornými syny a dcerami. Také většinou nebývají vychovávány podle ustálené šablony a zvyklosti. Nedají se tak ohýbat a snadno řídit jako děti z obyčejných rodin. Dostává se jim již narozením do vlnu jisté svéráznosti v tom neb onom směru, jistých dispozicí a vlastností, které mohou být vzácné cennými do života, ale které také snadno mohou vybuchet na úkor celku. Usměrnovat růst a vývoj takových dětí není jen tak snadno. Vzpomínám na rodinu Yorkovu, kterou Ch. Bronteová líší ve svém románě Shirley. Tam o dětech manželů Yorkových výslovně se praví: "Lze předpokládati, že z dětí takových rodičů nemohli být lidé obyčejní a každodenní; a také nebyli." Ale i když ta rodina z románu Ch. Bronteové byla poněkud výjimečná rodina, jakž teprve děti takových dvou rodičů, jako byli T. G. Masaryk a Ch. G. Masaryková! Je pravda, i o dětech platí často slova Ježíšova, že nikdo není prorokem ve své vlasti. I děti nedovedou často ocenit rodiče a jít jejich cestou. Ale jsou tu jednak ty dědičné dispozice a vlivy, a pak prostředí rodičů, v němž dítě vyrůstá, nezůstává a nemůže zůstat zcela bez účinku, a v příhodné době také se obyčejně ohlásí, i když vnější svět leccos dobrého z dob mladosti poničí. Ovšem životní moudrost se musí vyzískat teprve vlastním životem, jak pěkně říká paní Olga Revilliodová v článku, jež k osmdesátým narozeninám Masarykovým napsala o svém otci jako vychovateli.

Já bych ty vlivy a prvky rodiny Masarykovy rozdělil na dvě vrstvy: Alice a Jan dostali víc od otce, Herbert a Olga víc z matky. Ale nelze ty vlivy tak jednoduše a všeobecně dělit a domnívat se, že by Alice a Jan neměli také nic z matky nebo zase Herbert a Olga nic z otce. Jistě jsou všude částečné i oboustranné prvky a vlivy, ale u Alice a Jana převažuje víc otec, u Herberta a Olgy víc matka. Tedy Alice a Jan podstatně víc Česloslo-

váci, Herbert a Olga víc Anglosasové.

Poněvadž výchova dětí v rodině Masarykově spočívala převážně v rukou matčinych a paní Masaryková samozřejmě víc a lépe rozuměla dívkám, byl vývoj obou dcer rovnoměrnější než vývoj obou synů. Tito na př. se nestali po příkladu rodičů abstinenty, kčezto dcery ano.

Alice již jako studentka jde do veřejné činnosti v kroužku vysokoškolaček. Pro další veřejnou práci po skončených studích a po dosažení doktorátu připravuje se prakticky celý rok v Chicagu v tamních settlementech. Po návratu působí na středních školách v Budějovicích a v Praze. Několik let před válkou zakládá s mladickým žářem sociologickou sekci, čistě vědeckou instituci, jež má být základnou soustavně vědecky prováděnou sociální práce. A konečně po převratu nalézá skvělé pole pro širokou sociální činnost jako předsedkyně Československého Červeného kříže. To, co její matce tkvělo na očích jako ideál, to stálé zlepšování života, pro něž paní Masaryková snažila se buditi zájem a porozumění svou iniciativou, to dr. Alice svým organizačním talentem i svou neúnavnou soustavností převádí v skutek. Nejsem povolán k tomu, abych vyličoval její činnost. Je to práce dalekosáhlého rozsahu a nejlhodnějších účinků v životě nejširších vrstev i v životě mládeže — je to práce především v míru a pro mír, být s programem Červeného kříže sloužujeme i válku. I ten nepatrný zlomek její činnosti—instituce tří denního "velikonočního míru," zavedená z její iniciativy, by stačil, aby jí navždy byla zachována čestná paměť. Tak tedy po příkladě svého otce a v sociálních intencích své matky od ranného mládí zasvětila svůj život nejušlechtlejším veřejným zájmům, jimž se věnuje celem a neúnavně s idealismem velkých anelických předchůdkyň na tomto poli. Ráz její povahy i zanícení pro všecko dobré a krásné dobře vstihují dopisy, které za světové války posílala do vídeňského vězení Rele Kotíkové, s níž tam osm měsíců žila v téže vězeňské cele. Zde úryvek alespoň jednoho z nich: "Nový rok! Relo, upřímně Tě líbám a pevným srdcem přeji vše dobré, neboť Tě čeká mnoho dobrého, věřím tomu, neboť tak touží srdce, ale i rozum káže. Pevné srdce! To je, če-

ho si přeji v novém roce. Pevné a veliké, které zmůže žal, upínajíc se k Bohu, bráníc rozumu zbytečně, tak zbytečně hloubat. Pevné láskou k lidem, otevřené dobru a kráse a pokorné v hoři a radosti, poněvadž hrdé v pravdě. I Tobě, dítě, přeji totéž, co přeji sobě. Ty mraky táhnou s vaší strany, pošlu své starosti a slzy s nimi a dej ve svém nitru zářit slunci. Je k tomu třeba síly, ale Ty jí máš mnoho."

Alc nebyla by to celá Alice, kdyby byla zdůrazňována jen tato vážná stránka její povahy. Bývala ráda i veselá. Dokladem žertovných rysů její povahy je na př. úryvek z listu z dob její budějovické předválečné školské působnosti: "Budějovice znáte, ne? Promenádu? Já si myslím: mládost, radost — ale milionkrát zaplat' bůh, že mi není budějovických 16 let s ½ důstojníka, ½ studenta — vraž do toho památník, pomalu to dus, jedno na drobno rozsekané randé, jedna garde-dáma rozemletá — lyceum a nes to na stůl = budějovická slečna." Žertovnost, ale základně i zde životní vážnost a opravdovost.

Mladší Olga, se dost liší od Alice. Jest prostší, s otevřeným srdcem, jež každému již od dětství nese dobrodušně vstříc. Herbert, který jí, jako starší bratr trochu spoluvychoval, říkal mně, že jí v tom musí brzdit, aby se naučila činit rozdíl, kde a ke komu smí být takovou. Ale vlastně je to krásný rys její povahy, ta srdečnost zůstala jí podnes, vždycky teple z ní vyzařuje. Její poměr k životu a světu je ovšem stejně vážný a opravdový jako u Alice. Již jako studentka před válkou se zúčastní založení křesťanského sdružení hochů a dívek, známého pod jménem Ymky a Ywky a je propagátorkou výchovných snah na tomto křesťanském podkladě. Vedle toho účastní se s Alicí práce v sociologické sekci. Dává i hodiny z anglického jazyka. Přeložila také "Knihu matek a otců" od Luisy Schmidtové. Za války provází otce do ciziny, kde mu je poněkud i pomocnicí a jistě často i oporou. Dnes je stoupenkyní t. zv. christian science. Ráz její bytosti osvětluje názorně tato slova ze soukromého dopisu, psaného ze Švýcar, když se provdala za dr. Revillioda: "Nejsem sice už u našich a nemohu pomáhat na místě drobnou prací. Ale vidí mne šťastnou v bezpečném přístavu a

to je můj příspěvek pro jejich vnitřní klid." A úryvek z dopisu, jež poslala před řadou let mému synovi: "Mluvíím ze zkušenosti, když Ti teď povím, že i přes hořké a těžké chvíle najdeme v životě všechno dobro a příležitost jednat dobře zůstaneme-li věrni pravdě — věrni své víře v dobro, ať se nás okolnosti a lidé "zkušeni" snaží odradit. Oni totiž nemají pravdu — dobro vždycky zvítězí, jsme-li mu věrni v činech a nejen ve slovech."

Ze synů starší Herbert již v chlapeckém věku byl statný hoch. Již tehdy vyhlížel samostatně a lišil se i ústrojem od jiných hochů. Malostranští kluci se mu proto někdy posmívali, ale, jak mně řekl, nebyl si vědom své síly, již nad ně vynikal, nevěděl, že by se mohl s nimi snadno vypořádat. Myslím, že tomu vadil i základní dobrosrdečný a dobrodušný rys jeho povahy. Dobrodušný býval i jeho úsměv, i když občas poněkud přitrpklý. Stejnou dobrodušností zabarven byl i jeho radostně hrčivý smích, který podnes v duchu slýchám, kdykoli na Herberta myslívám. Pod slupkou jeho žertovné drsnosti skrývala se při tom vzácná jemnost citu i smýšlení. Něco takového neujde zvláště dětem a proto v době Herbertova manželství s ovdovělou paní Slavičkovou nebyl nepřijemným a nemilovaným otčímem, nýbrž oba její chlupci i její dcerka ho měli velmi rádi. A rovněž náš chlapec. Ba, docházelo někdy mezi všemi čtyřmi dětmi až ke sporu o Herbertovu přízeň, zvláště když se na tenise rozhodovalo, na čí straně se odhodlá hrát. Měť Herbert i jako dospělý člověk sám něco přímo dětského ve své povaze a s dětmi vždycky se dovedl dobře zabavit, na př. vyrobit kuši, luk atd., i jinak si s nimi pohrát. A jak něžným otcem byl své Aničce, s níž občas k nám docházel!

Již jako hoch projevoval náklonnost a zálibu k malířství, ale tato jeho záliba působila zprvu starostí rodičům, vědoucím, že jen velký talent něco zmůže ve výtvarném umění. Vstoupil do malířské akademie, pak dlouho zápasil s technikou. Hledal nejvýraznější projev sama sebe. Byl jsem po léta svědkem tohoto jeho usilování a věřil jsem pevně v jeho konečné vítězství. Oporou při tom byla mu zvláště jeho matka, jež s láskou a porozuměním sledovala umělecký jeho vývoj. Pod-

něcovatelkou v tomto vývoji byla později i jeho žena, poživající znalecky kumštýřské autority již u prvního svého muže, slavného Antonína Slavička. Ale Herbert sám v sobě měl zdravé jádro, které mu určovalo cestu. Nedal se másti módními časovými směry, šel samostatně a pevně za svým sebou. A poněvadž byl originální, hloubavý a vážný člověk a při tom zároveň předobry člověk, bylo jisto, že všechno to se projeví v jeho dílech, až plně ovládne technickou stránku. Viděl jsem, s jakým neumdlévajícím úsilím snažil se na př. dát hybnost zpěněným vlnám na mořské pláni. Má řadu obrazů s plachetnicemi, které všechny jsou výsledkem tohoto jeho úsilí až po znamenitý obraz "Vjezd do přístavu." Ale jsou i projevem jeho lásky k moři, na něž rád vyjížděl s rybáři. Výrazem intimní prostoty jeho povahy je celá řada zátiší, která po něm zůstala, charakterisační talent se projevuje v portretech, zvláště v jeho autoportretu, který mně i na pouhé fotografické kopii tak živě a věrně připomíná dávného Herberta s jeho pohledem i s jeho mírně nakloněným držením hlavy. Vždycky mu šlo o vystižení reality, ale s podkladem oduševnění. Sám prostý měl rád prosté lidi. Maluje děvčátko, jak jde pro vodu, maluje hlavu venkovského děvčete, panenku s housátkem, kostelníka v Borové atd., ale i ty prosté venkovské chalupy.

Tímto sklonem k prostým lidem blížil se Schwaigerovi — ale i jistou rytčskostí povahy, která byla příznakem Schwaigerovým. Poněvadž v mladších letech učil se pracovat po boku Schwaigerově, nutila mne má vřelá sympatie k Herbertovi k domněnce, že svou cestou mimo proud t. zv. modernosti časem bude právě tak originálním malířem, jako Schwaiger, i dnes ještě nedoceněným umělec, jenž na př. na Novokřtěncích podal vtvor přímo shakespeareovsky pojatého života. Věřil jsem, že i Herbert, byť i ne archaisticky jako Schwaiger, stane se v budoucnosti něčím podobným, že se probouje. Některé obrazy, zvláště i ty poslední, jež maloval v Borové, svědčí o tom, že stál již blízko prahu svého vítězství. Ale přišla zlá nemoc a smrt.

Paní Ch. G. Masaryková po léta chovala ve svém psacím stole skizzu z Herbertových mladých dob. Zobrazovala nebesklon, pro-

tknutý ohnivou čarou zapadlého slunce. Viděl jsem ji v dávných dobách, když Herbert měl před sebou ještě mnohá léta k svému rozvoji. Měl jsem dojem, jako by ohnivý pruh na večerní obloze zobrazoval vstup do věčnosti. Do té věčnosti Herbert pak tedy odešel. Bohužel předčasně. Ale i tak zůstavil po sobě řadu děl, jimž teprve dnes se dostává ocenění, kterého se nedočkal za svého života. Byl to světlý, svérázný, nám nezapomenutelný člověk.

Mladší Jan . . . zdědil po otci sklon k pozorování světa a života, také jeho břitkou parátnost. Jako malý chlapec překvapoval svýma hezkýma, bystrýma, zvědavýma očima, které napovídaly, že je v něm skryto nemalé a nevšední nadání. Kdyby dary, které mu byly dány, se nebyly obmezily převážně jen na praxi životní, kdyby byl prošel zároveň i světem knižní moudrosti a vědeckou odborností, myslím, že i po této stránce by vedle Alive byl nejbližší svému otci. Ale škola života, již zvláště v mladších letech dával přednost a která měla za následek, že teprve obloukem a oklikou mnohých, leckdy i trpce svízelných zkušeností se dostával k jádru svého vnitřního fondu, je mu nyní velmi dobrou pomocnicí v jeho úředním postavení, neboť mu usnadňuje poznávání situací a lidí, právě tak jako jeho parátnost a bystrost mu napomáhají v politických jednáních. Jet' a býval vtípnou, veselou a při tom dobrosrdečnou stránkou své povahy vždycky oblíben ve všech kruzích, v nichž se pohyboval, což pro diplo-

mata je důležitou stránkou jeho kvalifikace. I svému otci v době jeho presidentství býval proto dobrým politickým prostředníkem. Jdet' politicky plně v jeho šlepečích, jak o tom svědčí i jeho projev, který k osmdesátým sedmým narozeninám presidenta Osvooboditele učinil do amerického rozhlasu a v němž zdůraznil demokratické a humanitní zásady svého otce. Právě-li o něm Lockhart v knize "Ústup ze slávy," že mnoho zdědil z otcovy snášenlivosti a šife názorů, že při své lásce k vlasti není šovinistou a že pod zevnějškem kultivovaného cynismu je u něho velký smysl pro humanitu a hluboká sympatie s nižšími a podivuhodný smysl pro fair-play, dodal bych k tomu ještě, že pod tím společenským zevnějškem je právě i on v jádře citový a velmi jemný člověk, ba, v úzkém soukromí a v rodině neobyčejně citový člověk — poznal jsem ho v tom poměru zvláště i k matce. Ale i vzhledem k sobě. Když jsem stál u rakve jeho matky a mlčky stiskl mu ruku, tehda z vděčnosti, že jsem jeho matku tak ctil a měl rád, dal svému čtení tentýž spontánní projev jako paní Masaryková před léty za úmrtí Herbertova mé ženě, když jsme odcházeli z přibytku smutku. Zde však byl to zároveň projev synovy lásky k zemřelé matce. Stejně vřelý byl i jeho poměr k otci, zvláště v období posledního stáří presidentova, kdy všechna naše veřejnost se mohla o tom přesvědčovat. A při pohřbu jako by sám byl na sebe vzal všechnen zármutek rodiny.

MODLITBA

Všemohoucí Bože! Nejsme schopni vyjádřit vděčnost za všechna tvá dobrodiní. Dáváš nám sílu, abychom překonávali těžkosti, bolesti i hrůzy naší doby. Kde bychom byli, kdybys nám neulehčoval kříž, který nás drtí! A přece ten kříž není nic jiného, než naše vlastní tvorba, náš hřích a jeho následky. Je to ovoce naší vzpoury proti tobě. Neboť kdyby bylo víc lásky v nás a mezi námi, víc poslušnosti tvých přikázání, větší oddanosti Ježíši Kristu, nebylo by hrůz a bolestí v životě našem i národů. Prosíme tě proto, odpusť nám a prodchni nás svým duchem tak, abychom se stali tvými nástroji ve velkém díle

obrody a přeměny, té Kristovy revoluce, na kterou čeká všechnen svět! (Z knížky Modliteb od P. Pittera.)

Adrian Mikolášek:

KDO MILUJE

*Kdo miluje, to' prostě je,
ze srdce rád se zasměje.
I já se kdysi jenom smál,
to, že jsem lidi miloval.
A navzdor všemu, navzdor době,
zas budu se jen smát a smát
ze všeho nejvíce sám sobě,
vždyť sebe nejvíce mám rád.*

Proč se Masarykova podobizna nedostala do národního alba?

O jedněch prázdninách byli Masarykovi na letním bytě na Valašsku a tam se stýkali s malířem Schwaigrem, který bydlil v lovcí chatě na Pasekách pod Hostýnem.

Když se vrátili, vytasil se pan profesor se svou podobiznou od Schwaigra. Byl to akvarel, hlava z profilu, znamenitá věc; všecko bylo namalováno jednoduše, mistrovsky. Jen krk se mi nelíbil, připadal mi ztrnulý.

Zakryl jsem jej a řekl jsem: "Tak je to výborné, že to ani lepší nemůže být, ale krk je zkarikován."

Herbert nechtěl připustit, že by Schwaiger něco nenamaloval dobře, ale pan profesor, ukládaje obrázek do desek, uznal: "Tož ten krk mi netrefil."

Paní Masaryková poznamenala: "Tu podobiznu kdyby tak dostali páni z Humoristických listů nebo ze Šípů, ti by ji uvítali! Malíř Krejčík nemůže tatínka trefit, nakreslí vousatého pána se socialistickým širákem, ale to není tatínek. Já bych se někdy ráda do těch časopisů podívala, ale do kavárny nechodím a doma je nechci mít k vůli dětem. To pro ně není, zvláště když tam bývají obrázky s vtipy na tatínka. Nedávno žádali od Vilma mužovu podobiznu pro Národní album, ale on jim ji neposlal. Kolikrát ho už z národa vyhodili a teď by ho chtěli zařadit mezi zasloužilé muže! To není potřeba. A pak — karikaturisté by získali jeho podobiznu."

Zde je vysvětlení, proč se Masarykova podobizna nedostala do Národního alba. Nebyl tím vinen ani nakladatel ani redaktor, jak se namnoze myslí, ti jí tam chtěli mít.

Masarykovy podobizny se pak dostaly na veřejnost až k jeho šedesátce.

Josef Jaroslav Filipi v knize
"S Masarykovými."

"Kdo miluje svou vlast, musí vědět, co má dělati. Učinná láska znamená povinnost práce.
—T. G. Masaryk.

"Člověka skutečně moderního a pokrokového poznáš podle pracovitosti. Člověk skutečně moderní — tot' pracovník. Dělník."

—T. G. Masaryk.

Přemysl Pitter:

Slepí o barvách.

Prapodivnou vánoční úvahu vysílal moskevský rozhlas v den pravoslavných svátků Narození Páně. Vánoce jsou prý spiknutím kapitalistů, jehož účelem je udržet pracující lid v otroctví. Ježíš prý nikdy neexistoval. Moskevský rozhlas se vysmíval učení lásky k bližnímu a končil slovy: "Sovětský lid nepotřebuje pohádky evangelia o neexistujícím Ježíši Kristu. Sovětský lid nečeká na Boží milost; sám si buduje svůj život a v tom není veden pohádkami o Bohu, nýbrž marx-leninským učením o vývoji lidské společnosti. Sovětský lid si tvoří svoje štěstí sám."

Kdyby komunisté nebyli tak docela zaslepeni, musili by vidět, jak si všade ve světě, i ve svých zemích škodí svou útočnou bezbožností. Z hlediska našeho řeč moskevského rozhlasu velmi dobře zapůsobila jak ve svobodném světě, tak i mezi nábožensky založenými lidmi v zemích komunisty ovládaných, protože opět mnohým lidem sňala s očí klapky, aby prohlédli a poznali naprostou náboženskou nesnášenlivost komunistů a jejich snahy vyvrátit víru v Kristovu autoritu. V tom ohledu tedy vykonal moskevský rozhlas velký kus užitečné práce.

Boha nelze ani umlčet ani zničit, protože je to moc, která všecko řídí a vším proniká. Umlčet a zničit nemohou ani toho, kdo je Bohem naplněn a Boží dílo koná. Jak by tedy mohli umlčet a popřít Ježíše, který byl Otcem poslán a d'lo Otcovo konal?

Jak ubozí a směšní jsou všichni jeho odpůrci! Nepotrvá dlouho a všecko jejich úsilí se zhroutí jako domek z karet. "Po malé chvíli zajisté, a bezbožníka nebude," praví prorok žalmista. "Pohleďš na místo jeho, a již ho není."

Nesluší nám malomyslnět. Kdo ztrácí mysl dokazuje, že jeho víra je ještě chabá a je mu zapotřebí usilovněji hledat její zdroj. Chtěl bych každému z vás dát za úkol, přečísti si každý den několik málo veršů z Janova evangelia a ve volných chvílích o nich uvažovat. A kdo máte doma Čapkovy Hovory s Masarykem (a nemáte-li, vypůjčte si je od známých), přečtete si z nich zejména stati o náboženství. Těm, kdo snad podlehli komunistickým řečem o neexistenci Ježíšově,

přečtu alespoň několik vět. Když se Čapek Masaryka ptal, zda přijímá historickou osobu Ježíšovu, odvětil:

“V evangeliích, v starokřesťanské literatuře vůbec i v tradici se rýsuje bohatá a jednotná osobnost Ježíšova; to se, pane, dá těžko vymýšlet a skládat z řady legend. Mně stačí evangelia a stará literatura křesťanská vůbec; její obsah dává plasticky živý a pekný obraz počátků a vývoje křesťanství, jeho učení, osob i církve, a to, zdá se mi, je věcí hlavní. Jde především o hodnotu toho učení a charakter té osobnosti, jíž se to učení přičítá. A to učení a ta osobnost jsou jedinečné, ohromné. Četl jsem hlavní ty tak zvané životopisy Ježíšovy; v žádném z nich nenacházím tolik náboženského života jako v evangeliích. Evangelia přímo voní realitou . . . Hlavní učení a náboženský charakter Ježíšův se Písmem postihuje dostatečně dobře a názorně.”

To pravil Masaryk, muž, o jehož vědeckém myšlení není třeba pochybovat. O Ježíšovi máme spolehlivé prameny. Věděli o něm i dějepisci Cornelius Tacitus a Josephus Flavius, římský pohan a pořímský žid. Evangelia a ostatní zprávy o Ježíšovi v Novém Zákoně jsou věrohodné záznamy a výpovědi očitých svědků. I když nepřehlédneme k pojmu biblické inspirace, jsou evangelia spolehlivým pramenem dějinným. “Mají vůni reality,” řekl o nich realista Masaryk.

Jak bezpodstatné je proto popírání komunistů, kteří umíněně zavírají oči před fakty. Kdyby je měli jen z části připustit, musili by se zřící svých vědou i dobou překonaných teorií, které se přiči mravním i přirozeným zákonům.

Avšak buďme spravedliví. V jejich kritice náboženství je mnoho správných postřehů. Můžeme s komunisty souhlasit v odsuzování všeho pokrytectví a bezmyšlenkovitého přejímání věcí dávno přežitých, které se halí v posvátné roucho pobožnosti. Ale právě proti takovému zvrženému náboženství stáli ode dávna všichni velcí proroci a myslitelé, a v první řadě Ježíš. Také českým reformátorům, jako byl Milíč, Hus, Jeronym, Chelčický, Komenský, nebylo nic odpornějšího, nežli toto povrchní náboženství.

Při odsuzování úpadkového náboženství se však nesmíme dopustit chyby, že přehlédneme

nebo zamítneme mravní a dějinné hodnoty, které skutečné náboženství v sobě chová. Náboženství nejsou církve, nejsou konfese, nejsou dogmata, nejsou obřady a liturgie. Náboženství, jak mu rozuměli od pradávna nejhlubší myslitelé, je věčná řízeň duše po pravdě, po poznání smyslu a účelu života, je výrazem lidské solidarity, volání po spravedlnosti, dobru a kráse. Budete-li taktó bez předsudku číst na př. Sokratovy rozpravy, nebo ještě lépe některé kapitoly z knihy Izaiášovy a Žalmy, a ovšem Ježíšovy výroky, dáte mi za pravdu, že v podstatě lidské bytosti je neukojitelná touha, kterou měli i sociální reformátoři a revolucionáři, i když ji nejmenovali zprofanovaným slovem zbožnost.

Materialisté brojí proti představám Boha. My také. Pravdu měl tvůrce moderní materialistické filosofie Feuerbach, že člověk si stvořil Boha k vlastní podobě. Totiž přesněji řečeno: představu Boha. Tato představa se mění s člověkem. Ale co se nemění, je podstata, ze které všechno vzhází. Materialisté nabývají tuto věčnou podstatu hmotou. A skutečně, ve hmotě je něco úžasného. Astrofysika, jaderná fyzika a chemie nám ukázaly, jaké nepředstavitelné zdroje sil jsou v hmotě ztajeny, jak složení nejmenších atomů i největších slunečních soustav dokazuje existenci zákonů, kterými se hmota řídí, se přetvořuje a nově a nově tvoří. Veliký učenec Albert Einstein prohlásil, že v oblasti nejmenší částičky hmoty jakož i v největším souhvězdí ve vesmíru není místočka pro náhodu. Všude jen zákonitost, řád, tedy kosmos. Je nedůstojné moderního vzdělance, prohláše-li, že náhodným sloučením několika prvků vzniklo cosi účelného, život. Je nedůstojné myslícího člověka, tvrdí-li, že tento život vznikl z mrtvé hmoty náhodou, a že tedy náhodou a vlivem okolností se vyvinuli tvorové s instinkty, které nás svou důmyslností a účelností uvádějí v úžas. Či myslíte opravdu, že náhodou včela staví své buňky do šestihranu? (To je dokonale využitý a vyztužený stavební prostor!) Nebo, že oko se vytvořilo náhodným vývojem? Že náhodou vznikly orgány, jimiž slyšíme, cítíme, chutnáme, myslíme, milujeme i nenávidíme? Žádný opravdu myslící člověk nemůže věřit v náhodu, nýbrž tuší, věří, poznává, že za vším se tají ne-

konečná moudrost, z níž vycházejí zákony, podle nichž se všechno děje. V této síle je ztažen nám těžko pochopitelný plán, vůle, určení, smysl. Lidé si pro tuto sílu našli různá pojmenování. V nejstarších a nejvýznamnějších knihách je tato síla nazývána Bohem a úsilí o vystižení Boží vůle náboženstvím. Proč se tomu vysmívat? Proč si toto necenit? Proč to úsilí neočišťovat a neumocňovat?

Pravý socialismus není v rozporu se skutečným náboženstvím. Právě náboženské zánícení a opravdová zbožnost by daly socialismu onu sílu a ono posvěcení, kterého potřebuje, aby se stal lidstvu požehnáním.

Blázen říká v srdci svém: není Boha. Bláznovstvím je Bohu se zpečovat. Bohu se nelze vysmívat, neboť cožbykoli rozsával člověk, to bude i žítí. Blahoslavený ten, kterýž nechodí po radě bezbožných, na cestě hříšníků nestojí a na stolicí posměvačů nesedá, ale v zákoně Hospodinově jest libost jeho. Takto mluví kniha, kterou právem nazýváme sva-

tu. V ní jsou uložena svědectví těch, kdo hledali pravdu a našli ji v Bohu. On rozsvěcuje světlo poznání i těch, kdo také dnes pravdu hledají a po posile touží. Jistý náš mladý soudobý básník došel po vnitřních rozporech tohoto poznání a svou zkušenost vyjádřil verši:

*Ó neříkej a netvrd', duše moje.
že Boha není, Bůh že daleko je.
Já Jsem, Jsem zde, tvůj Stvořitel a Pán!*

*Jsem všude tam, kde kupy hvězd se skvějí,
a uvnitř horstev Já tkvím nejhlobběji.
Tvůj dům i život jest Mi dokořán.*

*Sním ve svém klidném těla spočinutí,
bám v běhu nohou, v mysli rušném hnutí,
dlím tam, kde jsi, kam hledíš, kudy jdeš.*

*Však nevstoupím-li vítán dovnitř tebe --
pak uzavřena je ti zem i nebe
a nikde v prostoru mne nenajdeš.*

Školní výchova v Československu.

(Pisatel těchto řádek si nečiní nárok odborného referenta, který by znal situaci tak dokonale, že by se nemohl v podrobnostech mýlit, ale doufá, že omyly, kterých se může dopustit budou nepodstatného významu. Výchovná situace v Československu pod komunistickou vládou není něco stálého a neměnného. Československé školství bylo změněno v posledních deseti letech nejméně třikrát a poslední zprávy naznačují, že nové změny lze očekávat i v blízké budoucnosti. — Pozn. redakce.)

Oproti předválečné situaci doznalo československé školství pod komunistickou vládou značných změn. Tyto změny byly jak strukturální tak i naukové a vyučovací. V strukturálních změnách komunisté do značné míry, vědomě či nevědomě, napodobují systém převládající na západě, hlavně v USA. Ovšem v změnách naukových a metodách vyučovacích kopírují Sovětský svaz. Nejprve si všimněme vnějšího rozdělení.

Předškolní děti navštěvují, kde jsou pro to fyzické podmínky, jesle, což odpovídá našim "nursery and kindergartens." V šesti letech pak dítě vstupuje do prvního stupně t. z. osmiletky, která pak je částí jedenáctiletky (od roku 1960 pak jedenáctiletky mají být změněny na dvanáctiletky). Osmiletka odpovídá asi naší grade schol. Ostatní ročníky jedenáctiletky (a chystané dvanáctiletky) jsou vyšší školu (high school). Kromě toho také existují školy odborné (vocational high school), do kterých žák vstupuje po absolvování osmého stupně (od r. 1960 pak to bude devátý stupeň!). Absolventi jedenáctiletky jsou přijímáni ke studiu na universitu. Avšak přechod z jednoho školního typu na druhý není jednoduchý a neřídí se vždy akademickými schopnostmi žáka jako spíše jeho původem a politickou "vyspělostí." A tu je třeba zdůraznit hned na počátku, že československé školství má dvoje zaměření: politické a výchovně praktické. Od jeslí až po universitu žák jest především politicky usměrňován, protože na tomto usměrňování závisí budoucí stabilita komunistické společnosti. Proto v každé škole jsou političtí instruktoři, kteří na nižších

stupních jsou učitelé z povolání a ve vyšších školách zvláště vycvičení a připravení příslušníci komunistické strany. Všichni učitelé pak procházejí pravidelným doplňovacím politickým školením. — Druhým účelem výchovy jest prakticko-vědecká příprava pro život v komunistické společnosti. Tato výchova se děje výběrovým způsobem, ale ne vždy na základě intelektuálních schopností neb osobního zájmu žáka. V tomto výběru hrají značný význam žákův rodinný původ (pochází-li z dělnické, rolnické neb "kapitalistické" rodiny) a osobní politická věrohodnost.

Všechny děti bez rozdílu musí projít osmiletkou (od r. 1960—devítiletkou.) Do jedenáctiletky se však dostanou jen ti vybraní. Jak takový výběr někdy vypadá nám osvětlí tento příklad: V městě X jedenáctiletka může přijmouti do devátého stupně jen 90 žáků. Absolventů osmiletky v zmíněném místě však jest 120. Kterých 30 žáků nebude přijato? Ve velké většině případů se postupuje tak, že žáci osmé třídy jsou rozděleni do tří skupin: Skupina A—ti, kdo pocházejí z dělnických rodin; skupina B—děti původu rolnického; skupina C—děti z rodin nespolehlivých živlů, jako bývalí soukromí podnikatelé a příslušníci bývalé buržoasie. Obsahuje-li skupina A menší počet žáků než 90, pak je velmi pravděpodobné, že všichni půjdou do deváté třídy. Co zbývá do 90 jest přiděleno skupině B. Skupina C jest zahrnuta jen v případě, že dvě předcházející skupiny nestačí kvotou vyplnit. Rozhodnutí o tomto postupu jest učiněno často několik měsíců před ukončením osmiletého studia. Na rozhodnutí má největší vliv výchovný politický referent okresního, krajského neb místního národního výboru. Ten projde osobními záznamy všech žáků (záznam o každém žáku jest veden od první třídy!) a rozdělí je do výše zmíněných skupin. Takto připravená listina jest pak předložena ředitelství školy. Podle zákona rodiče mají právo odvolání z rozhodnutí, o kterém jsou přesvědčeni, že jest nespravedlivé. Avšak těch, kteří si troufají protestovat jest málo a mezi nimi jest ještě méně těch, kteří s protestem někdejší došli! (Pisatel ví jen o dvou případech, kde protest pomohl.—V jiném přípa-

dě, kde šlo o žáka, který prošel jedenáctiletkou se samými výbornými, pisatel ví, že tento byl dvakrát zamítnut k přístupu na lékařskou fakultu jen proto, že jeho otec nebyl dělnického původu!)

Studium jedenáctiletky jest zakončeno zvláštními zkouškami (jako bývaly maturitní zkoušky) před zkušební komisí, která se většinou skládá z ředitele školy, dvou neb tří profesorů a vždy všude přítomného politického referenta, kterým často bývá výchovný sekretář okresního neb krajského výboru, který též v mnoha případech rozhoduje o výsledcích zkoušek dříve než k nim dojde. Svědectví očitého svědka potvrzuje, že listina žáků, kteří složí zkoušku dospělosti jest připravena dva až tři měsíce předem. Imena žáků, kteří jsou předurčeni k universitnímu studiu jsou zvláště označena stejně jako jména těch, kteří jsou určeni k propadnutí. Málomocný předseda zkušební komise se odváží jíti proti těmto rozhodnutím a tam, kde se tak stalo, předsedající je zbaven nejen předsednictví zkušební komise, ale i svého místa. Výběr žáků pro vysokoškolské studium jest konán obdobně jako při nižších stupních. Jen tu a tam proklouzne na universitu někdo z nežádoucích společenských tříd. A dostane-li se tam, pak není ještě konec jeho problémům, protože režim v řadě případů vyloučil z dokončení studia žáka ve třetím neb i posledním roce univerzitního studia čistě z politických důvodů. Takovýto nedokončený lékař neb inženýr si musí potom hledat práci, kde jen může.

Student, který jest předurčen k vysokoškolskému vzdělání dostává pak státní stipendium, které mu umožňuje jeho dokončení. Avšak i tu jsou rozdíly—někteří studenti dostanou zapláceno vše. Jiní pak musí být podporováni rodiči, zvláště jedná-li se o ty, jejichž původ není v souhlase s předepsanou linií vládní filosofie.

Hodnotit kvalitu vědeckého studia si netroufáme. Zatím se snad ještě neukazuje katastrofální zhoubnost hloupé partajnické politiky, která zasahuje do tohoto pole. Jak tomu však bude v budoucnosti lze těžko říci. Z toho však, jak se režim zbavuje často nejlepších a nejnadanějších lidí bychom soudili, že československá výchova s pjače nad

telí Kingovi než o těch mnohých reakčních výdělkem! V humanitních oborech seriosní vědecká práce jest nesnadná!

V reformě vysokoškolského studia stojí za zmínku to, že udělování doktorátů bylo změněno. Fakulty, jako lékařská a právnická, neudělují doktorát studentu, který s úspěchem složil všechny státní zkoušky a rigorosa. Absolvent těchto fakult obdrží nyní vysvědčení diplomovaného lékaře neb právníka. Podobně tomu jest i na ostatních fakultách. Doktorát je udělen jen za po-graduální vědecké studium (tak jako v USA.)

Jistě jest ještě mnoho jiných věcí, o kterých by se pisatel mohl zmínit. Zatím však dosti. Takto se jevila situace československého školství návštěvníkům ČSR minulého leta.

CO JE DOVOLENO A CO ZAKÁZÁNO

Jeden spisovatel ze Spojených států prohlásil po cestě po Evropě: "V Anglii je všechno dovoleno, co není výslovně zakázáno. V Německu je všechno zakázáno, co není výslovně dovoleno. Ve Francii je všechno dovoleno, i když je to výslovně zakázáno. V Rusku je všechno zakázáno, i když je to výslovně dovoleno." (Z Newyorských listů).

DOXOLOGIE

(Nestor českých evangelických kazatelů v U.S.A., br. Dr. Francis Pokorný z Ely, Iowa, který se 3. ledna t. r. dožil 93 let života, nám poslal český překlad DOXOLOGIE, který zde otiskujeme — Pozn. red.)

*Chvalte Boha, Dárce všeho.
chval Jej zde stvoření Jeho.
chval Jej v nebi andělů kruh,
ctěň Otec bud', Syn, svatý Duch!*

Literatura

"*Ne předělu věků*" od Přemysla Pittra. Vydal Kruh přátel duchovní obrody, Trierer Str. 126, Norimberk, Západní Německo, 106 stran, \$1.75.

Známý sociální evangelický pracovník v Československu i v exilu, Přemysl Pitter, vydal koncem roku 1959 v pěkné úpravě sbírku kázání a úvah, nazvanou barthovsky podle posledního pronikavé úvahy (26. kapitola) "Na

předělu věků." Na stošesti stranách br. Pitter podává exilu, Američanům českého původu a jistě i mnohým doma, kteří ho poslouchají rozhlasem, hutnou duchovní stravu. Některé z těchto úvah se přimykají k význačným mezníkům křesťanského kalendáře (jako na př. "Vánoční poselství," str. 71-74; "Hvězda nad dět'átkem," str. 74-78; velikonoční "Prázdný kř'ž," str. 44-47; "Co hledáte živého mezi mrtvými?" str. 48-50; "Nebyl s nimi," str. 51-53, atd.)

V nejdelší úvaze "Kde láska, tam Bůh," Pitter se zamýšlí nad čtyřmi současnými následovníky Ježíšovými, kteří zasahují do dějin dneška mravní silou tvůrčí lásky. Sympaticky nám vylíčuje skromné hrdinství anglikánského mnicha Michaele Scotta, který se postavil do řad utiskovaného barevného lidu v Jižní Africe, trpícího pod knutou fašisticky nemravné politiky "apartheid." V našich amerických časopisech jsme často o něm četli, zvláště když se zastával zájmů utiskovaných Afričanů u Spojených národů. Br. Pitter cituje varování Scottovo: "Neujmeme-li se Afričanů v jejich národních tužbách, uchýlí se k násilí. Avšak násilí znamená nové nedozírné množství béd, vzrůst nenávisli, zvýšené napětí. Církev Kristova se nesmí spokojit s tím, že káže a vydává prohlášení, nýbrž musí být sama tvůrkyní blahodárných změn a nástrojem vykoupení světa. Přestává-li být prostředkem tvořitelského díla Božího a stává-li se institucí, která se stará jen o věrouku a církevní řády, ztotožňuje-li se s vládnoucími systémy, pak přestává být solí země . . ." (Str. 32-33).

Druhou postavou, nad kterou se Pitter zamýšlí je americký baptistický kazatel Martin Luther King z Montgomery, Alabama. Tak jako Scott v Africe, tak i King bojuje s křesťanskou opravdovostí o integraci společnosti v jižních Spojených Státech. O Kingovi čítáme častěji v našich novinách a časopisech, avšak málokdy se tyto publikace zmiňují o thesi dp. Kinga, že "křesťanské učení lásky, spojené s Gandhiovou methodou nenásilného boje je nejučinnější zbraní." (Str. 37). Opravdu je na čase, abychom si my v Americe uvědomili, že před námi vyrůstá v Kingovi americký a křesťanský Gandhi. Budoucí dějiny budou mít mnohem víc co říci o kazatelných guvernerech jižních států.

Jako třetího novodobého následovníka Kristova br. Pitter uvádí stoupence hinduismu, Vinoba Bhave, o kterém také dost často čteme v amerických novinách. Vinobu už "dlouho znepokojovala myšlenka, že nestačí svoboda politická, které Gandhi dosáhl, nýbrž že je třeba ji doplnit svobodou hospodářskou. Vydal se od vesnice k vesnici, aby hlásal, že půda je půjčka od Boha, kterou nutno sdílet s potřebnými." "Nechodím od vesnice k vesnici proto, abych získal pozemky, praví Vinoba Bhave, "nýbrž abych uvolnil skryté energie, hluboko tkvící v indické kultuře. Dějiny prokázaly, že je marné chtít měnit společnost brutálním násilím. Trvalá změna může nastat jen božskými zbraněmi lásky, pravdy a dobroty. Ti kdo sáhnou po meči, mečem zajdou." K tomu br. Pitter poznamenává, "Není to opět Kristus, který je tu při díle?"

O čtvrté osobnosti jsem se dověděl poprvé čtením "Na předělu věků." Je jí tentokrát Evropan, Danilo Dolci z Terstu, jehož otec je Ital a matka Slovinka. Na Sicílii poznal hloubku mravní a tělesné bída tamnějších obyvatelů. Před jeho očima zemřelo dítě hladu. To rozhodlo o jeho dalším životě. nemohl se už vrátit ke kariéře moderního architekta, ale stal se dělníkem mezi dělníky. Poznal, že hlavní příčinou hladu byl nedostatek práce a vzdělání. Dolci s pomocí přátel zakládá školy pro malé i velké. Narazil na netečnost úřadů. "Proto se rozhodl k nezávislým činům. Silnice u Partinico byla tak zanedbána, že v zimě nebyla vůbec sjízdná. V lednu 1956 zavedl tam stovky nezaměstnaných, aby s nimi odstránil bahno a násos a silnici spravil. Chtěl touto dobrovolnou, nezaplacenou prací ukázat, že 'banditi z Partinico' si žádají právo na práci. Znal temperament svých lidí, a proto jim nedovolil vzít sebou ani nůž na chleba. "Budeme chleba lámat, jak to stojí v Bibli," řekl. Policisté jim odebrali nářadí a dvaadvacet z jeho spolupracovníků zatkl. Soud nad Dolcim a jeho druhy vyvolal ohlas po vší Itálii. Proces nejen že otevřel oči mnohým, ale přivolal i podporu a pomoc významných jednotlivců a společností. Danilo Dolci může být vězněn, ale jeho myšlenka nenásilného boje za právo na práci se rozletěla Evropou. Dolci se nehlásí k žádné straně ani vyznání, ale hlá-

sí se ke všemu, co život zušlechťuje. "Můžeme potřebovat každého kdo má lásku k lidstvu," prohlásil.

Knihu br. Přemysla Pittra "Na předělu věků" vřele doporučuji protestantské čtenářské obci americké.

Enrico C. S. Molnár

K POCTĚ T. G. MASARYKA

K stodesátému výročí narozenin T. G. Masaryka vydává Masarykův ústav v New Yorku pamětní knížku, která bude umístěna v hlavních veřejných a universitních knihovnách ve Spojených Státech a Kanadě.

Vydáním této knížky ústav chce přispěti k většímu rozšíření vědomostí o T. G. Masarykovi a tím doplniti připomínku Masarykova jména známkami, které k 7. březnu 1960 vydá americká poštovní správa.

Knížka je v anglickém jazyku. sestavena Drem Otakarem Odložilíkem, profesorem dějin na Pennsylvanské universitě ve Filadelfii. Předmluvu napsal Dr. Harry G. Gideonse, president Brooklynské koleje města New Yorku. Obsahuje životopis a ukázky z Masarykových děl. Úpravu tisku udělal známý umělec československého původu Ladislav Sutnar. Brožura není na prodej.

Kdo se rozhodne připojit se k této poctě president T. G. Masaryka a zašle ústavu nejméně pět dollarů, obdrží na památku výtisk knížky zajímavé obsahem a jedinečné svou uměleckou úpravou. Přspěvky se žádostí o výtisk "T. G. Masaryk" adresujte: Masaryk Institute, 8 West 40 Street, New York 18, New York.

Knihy

Čtenáře znovu upozorňujeme na řadu knih a publikací, které jsou ke koupi v kanceláři Jednoty. Objednávky adresujte na: Kancelář Jednoty, c/o Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois. Následující knihy a tiskoviny jsou ještě na skladě:

P. Pitter: *Oheň na zemi* (Vydala Sklizeň svobodné tvorby v r. 1957; cena \$1.50)

P. Pitter: *Na předělu věků* (Vydal kruh přátel duchovní obrody v r. 1959; cena \$1.75).

P. Pitter: *Modlitby* (vyšly nákladem au-

torovým; cena 50c).

P. Pitter: *Domovu i exilu* (vyšlo nakladem Čechoslováka v Londýně; snižená cena 50c).

Jan Karafiát: *Broučci* (nakladem Jednoty; cena 60c).

O. Odložilík: *Jan Hus* (nakladem Jednoty; cena 60c).

M. Spinka: *Church in the Communist Society* (50c).

DOPISY ZE ZAMOŘÍ

(CSR). "Před několika dny došel Phillipsův převod Nového Zákona. Už jsem o něm dříve slyšel, ale dosud jsem jej neměl v ruce. Je to jistě překlad velice pozoruhodný a zajímavý, mnohem radikálněji modernisující než i Moffat nebo Goodspeed. V tom je právě jeho význam. Myslím, že je to dobrý protějšek Revised Standard Version, která má ovšem docela jiné zaměření; ale dobře se doplňují. Jsem proto za zasluku srdečně vděčen. Je to pro nás podnětem, abychom se pokoušeli o podobné úkoly. Zatím máme na mysli revisi Kralické asi na způsob R.S.V. Už na tom trochu pracujeme, ale nemáme ovšem zdaleka tolik schopných spolupracovníků ani času jako měli revisoři při přípravě RSV. Snad přece jen časem něco uděláme—i když ten čas tak strašně utíká! Vedle toho máme Žilku, který se dá srovnat s Moffatem—spíše než s Phillipsem! S upřímnými pozdravy . . ."

(CSR) "Z celého srdce vám všem děkujeme za pěkný vánoční dar! Také za Phillipsův překlad Nového zákona. Je to opravdu dobrá práce a při srovnávání textů velmi pomocná. Ani nevíte, jak nám právě tyto nové překlady nesmírně pomáhají — at' to je Moffat, nebo Goodspeed, Weymouth či Phillips. Každý nese něco vzácného.—Všeku církevní práci konáme věrně dále. Návštěvy bohoslužeb u nás máme stále pěkné a obětavost stále rostoucí — Pozdravení lásky všem. . ."

(CSR.) "Odpusťte, že teprve nyní děkuji za stědrý dar a za Phillipsův překlad Nového Zákona. Snad přijmete omluvu, že kolem vánoce je ve sboru více práce, a co se nevyřídí hned, zůstane nevyřízeno hodně přes vánoce.

Z Phillipsova Zákona mám velkou radost. Po pravdě řečeno sedl jsme si k němu ihned a dal se do čtení předmluvy a i některých zvláštních oddílů. Jak jsem potěšen! Jak svěží řeč! Jest to můj čtvrtý anglický překlad Nového Zákona. — Rádi všichni vzpomínáme na váš návštěvu a přejeme vám dobré zdraví, práci úspěšnou a výhledy vždy jasné."

Z našeho Siona a odjinud

Ve čtvrtek, 21. ledna 1960 byl Betlemský kostel v Torontě zaplněn do posledního místa. Kazatelé a zástupci mnoha baptistických sborů, členové a přátelé sboru přišli, aby společně s bratrem kazatelem J. Novákem prožili jeden z nejdůležitějších a nejkrásnějších dnů jeho života — den jeho ordinace. Tato byla krásně připravena a přinesla požehnané chvíle všem přítomným.

Kazatel J. Novák se narodil v Českém Zavidově 27-11-1930. Po dvouletém pobytu, 1947-1949, v ČSR odešel do Kanady. Nejdříve se usadil v Minítonas, Man., kde tž nalezl věrnou družku svého života Růženku Jelínkovou. Bratr Novák studoval 3 roky na Biblické koleji ve Winnipegu a byl po dvě leta kazatelem v Betlemské kapli. V únoru 1955 započal práci v Betlemském kostele v Torontě a během následující doby studoval korespondenční kurs Northern Baptist Theological Seminary v Chicagu. Zúčastnil se též studií na McMaster. Studie a vedení sboru vyžadovaly dvojnásobnou péči a přípravu. Den jeho ordinace byl konečným vítězstvím velké píle a práce.

Bratr Novák svoji upřímností a milým přátelstvím pomohl mnohým a získal věrné přátele nejen svému sboru, ale i své rodině. Členové a přátelé Jednoty Československých Protestantů, odbočka Toronto, přejí bratru kazateli Novákovi hodně zdraví a Božího požehnání ve všem co bude konat. Naše přání zahrnují i jeho milou manželku, která mu je věrnou oporou v jeho práci na vinici Páně. (Redakce t. l. i Národní jednota čsl. protestantů v U.S.A. a Kanadě se připojují k výše vyjádřeným přáním, zaslaných — jménem kanadských přátel—sestrou R. Petříčkovou.

8. března t. r. uplynul rok od chvíle, kdy jsme se modlitebně zamýšleli nad životem a prací našeho předsedy a bratra V. P. Stupky,

který ve zmíněný den odešel k Pánu. Jeho manželka nám nedávno poslala úryvky z několika kázání a duchovních proslovů br. Stupky, které rádi sdělíme s našimi čtenáři:

“Když Ježíš, náš Pán, trávil poslední chvíle zde na zemi, tak zpíval. Když se se svými učedníky shromáždil v horní síni k oslavě beránka, tak s nimi zpíval žalmy chval (115-118). Mnoho povzbuzení, posily a pokoje nacházíme v těchto čtyřech žalmech. 116 žalm jest nyní někdy nazýván “žalm Bataana” protože to byl tento žalm, který vojenský duchovní Dawson četl americkým vojákům, když tito byli obklíčeni a bombardováni každý den větším množstvím bomb, než co jich bylo svrženo na Pearl Harbor. Naslouchejte pozorně těmto slovům: “Navrátíš se, duše má, do odpočínutí svého . . . Neboť jsi vytrhl duši mou od smrti” (žalm 116:7,8). Neslyšíte i Ježíše zpívat: “Síla má a písnička má jest Hospodin . . . Bůh silný můj ty jsi, protož slaviti tě budu” (žalm 118:14,28). Luther prohlásil, že 118 žalm jest jeho nejoblíbenější žalm. Sedmnáctý verš tohoto žalmu měl jako motto na zdi svého domova. Jan Wykliffe si jej odříkával před svou smrtí r. 1384. “Neumruť, ale živ budu, abych vypravoval skutky Hospodinovy” (žalm 118:17). Smrt byla kdysi nazývána “neznámou zemí, ze které se dosud nikdo nevrátil.” Není jí však více od chvíle první VELIKÉ NOCI, kdy Ježíš vstal z hrobu. Když se navrátil k učedníkům pozdravil je slovy pokoje a radosti. Jistě se v nich odrážela ozvěna z druhého břehu. Mluví z nich láska a nekonečná radost. “Nermutíš se srdce vaše, ani se strachuj” (Jan 14:27). “Ale Bohu díka, kterýž dal nám vědět, že “blahoslavení jsou od této chvíle mrtví, kteříž v Pánu umírají. Duch zajisté dí jim, aby odpočinuli od prací svých, skutkové pak jejich jdou za nimi” (Zjev. 14:13).

Nedávný dopis od paní Daisy Nakada z Daisy Nursery School v Japonsku svědčí o skutech našeho bratra. (Mrs. Nakada byla varhanicí ve vojenské kapli, která byla pod duchovní správou br. Stupky během války). Paní Nakado píše: “Vojenská základna Shrio, ve které kaplan Stupka pracoval, byla nyní předána Japoncům. Stále však vidím zde br. Stupku, jak tu pracoval mezi vojáky a co dobrého vykonal též pro Japonce. Ovoce této práce se již začíná ukazovat. Ze školy, kterou jsem založila a ve které učím, a v níž br. Stupka k nám mluvil, jsme již vyslali přes

30 mladých lidí do rozličných pracovních polí. — Nikdy nezapomenu na návštěvu u vás v kostele i ve vašem domově.”

A tak náš milý bratr “umřev, ještě mluví.”

Na podzim m. r. oslavila Komenského theologická fakulta bohoslovecké v Praze čtyřicáté výročí svého trvání. Založená r. 1919, fakulta byla známá pod jménem Husova evangelická fakulta bohoslovecká. Byla to první česká evangelická vysoká škola bohoslovecká. Po třicet let sloužila nejen československým evangelíkům, ale též jako bohoslovecké učiliště Československé církve, která vznikla v popřevratovém hnutí. Tato společná správa trvala až do roku 1950, kdy fakulta byla rozdělena. Československé církve vs ponechala jméno Husovo; evangelici pak přijali pro svoji fakultu jméno J. A. Komenského. Děkanem československé Husovy fakulty jest prof. dr. M. Kaňák. Děkanem Komenského fakulty pak jest prof. dr. J. L. Hromádka. Komenského fakulta též slouží slovenské reformované církvi. Celkový počet bohosloveckých kandidátů jest v přítomné době malý. Komenského fakulta má 18 členů učitelského sboru, z nichž 11 jest řádných profesorů, 4 docenti a 3 jsou asistenty. Kvalita učitelského sboru a vědecká úroveň bohosloveckého studia jsou vysoké a obojí dobře obstojí při srovnání s cizími bohosloveckými učilišti.

Od 8-10 prosince m. r. se konal v Praze XIII. synod Českobratrské církve evangelické. 99 delegátů, zastupujících třináct seniorátů a Komenského fakultu, se sešlo k zahajující pobožnosti v chrámu Páně u Salvátora v úterý večer, dne 8. prosince. Pracovní schůze synodu se pak konaly ve vinohradském chrámu Páně. Synodní senior dr. V. Hájek referoval o situaci a práci církve v uplynulém období. Prof. J. L. Hromádka promluvil o církvi ve světě. Nejdůležitějším rozhodnutím synodu bylo prozatímní přijetí nového členského řádu církve, které vypracovala zvláštní synodní komise za předsednictví br. far. Jana Mířejevského. Na místo odstoupivšího synodního kurátora Dr. G. Hrejsy, byl zvolen br. Dr. Pavel Šimek. Závěrečné bohoslužby vykonal náměstek synodního seniora br. far. Vladimír Čapek.

Juraj Slávik, přední česko-slovenský politik a státník, se dožil 28. ledna t. r. sedmdesátí let života. V předválečném Československu

zastával řadu důležitých míst jako poslanec, minister a vyslanec. Během II. světové války spolupracoval s Dr. E. Benešem na obnově republiky a nyní jest opět neúnavným pracovníkem v exilovém hnutí o znovudobytí demokratických svobod pro československý lid. Br. Dr. Juraj Slávikovi přejeme zdraví i Boží požehnání do dalších let.

Dne 9. ledna uplynulo 70 roků od narození jednoho z největších českých spisovatelů moderní doby Karla Čapka. Jeho knihy patří k pokladům československého literárního bohatství. Byl původně žurnalistou, redaktorem Lidových novin. Novinářská a spisovatelská láska a vyznání Karla Čapka byl člověk, svobodný, demokratický, prostě Masarykovský. Byl krásným citlivým člověkem, patřil k přátelům presidenta Osvoboditele, kterého nám na věky zvěčnil ve svých "Hovorech s TGM".

Bohatá, překrásná, věštecká, do budoucna jakoby zahleděná byla tvorba spisovatele Karla Čapka. Celé dílo prozařuje láska k člověku a ke svobodě, vyznání pravdy, obavy, ale i víra v budoucnost. Kdo by neznal jeho díla: Ze života hmyzu, Rur, Továrna na absolutno, Věc Makropulos, Krakatit, Zahradníkův rok, Obyčejný člověk, Anglické listy, Výlet do Španěl, Povídky z jedné a druhé kapsy, trilogie Horďubal, Povětrň, Obyčejný život, První parta, Válka s mloky, Bílá nemoc, Matka . . . Po Mnichovském diktátu byly pořádně na Karla Čapka štvánice — na Čapka mrtvého, neboť zemřel v prosinci roku 1938 se zlomeným srdcem. I za komunistické diktatury byl Čapek v nemilosti. Až nyní se v Praze rozhodli vydat některá jeho díla. Spisovatel Karel Čapek žil pevnou láskou a vírou v člověka a v jeho svobodného ducha. Vídeňské listy.

Dne 28. ledna uveďlo Svobodné slovo několik zajímavých číslic o hlavním městě republiky. Koncem loňského roku měla Praha 990,000 obyvatelů. Z nich 46,7 procent byli muži, 53,3 procent ženy. Celkem je v Praze 503,000 zaměstnanců; z toho je 248,218 dělníků, 65,793 inženýrů a techniků, 1,838 vědeckých pracovníků, 9,586 učitelů a profesorů, 95,652 technicko-administrativních sil — a na ostatní povolání připadá 82,967 osob.

O bydlení uvedl list, že tzv. socialistický sektor obhospodaruje 12,186 činžovních domů, v nichž je 169,596 bytů. V soukromém vlastnictví je 25,200 pražských domů s 210,500

byty. Kromě toho je v Praze 9,928 rodinných domků. Plná třetina činžovních domů byla postavena před více než 50 lety, dalších 37 procent je starších 30 roků. —FEC

Dne 27. ledna uveřejnil bratislavský Lid statistické údaje o manželstvích a rozvodech. Z číslic je patrné, že v posledních letech přibývá rozvrácených rodin.

Na rok 1956 připadlo 115,900 sňatků a 14,571 rozvodů; na rok 1957 91,059 nových manželství a 14,348 rozvodů; v roce 1958 bylo uzavřeno 99,937 manželství a 15,870 jich bylo rozvedeno.

Lid se také zabýval příčinami rodinného rozvratu. Na prvním místě byla nevěra — a to u 4,183 mužů a 4,370 žen, opuštění rodiny u 1,989 mužů a 1,273 žen, zlé nakládání u 1,488 mužů a 781 žen. Další důvody rozvodů byly uvedeny v tomto pořadí: opilství, pohlavní neshody, nezájem o manžela či manželku, nemoci, nezájem o rodinu atd.

Muži se nejvíce rozváděli ve věku 25-29 roků (7,913 případů), ženy ve věku 20-34 let (8,286 rozvodů). Je zajímavé, že děti neměly zřejmě při rozvodech svou obvyklou váhu rodinného tmele: na bezdětná manželství totiž připadlo 4,990 rozvodů, zatím co na manželství s dětmi 9,358 rozvodů. Snad vůbec nejpriznáčnějším rysem vrtakosti manželského života v Československu je skutečnost, že u 7,885 rozvodů "soudy nezjistily žádnou příčinu rozvratu manželství," nicméně však rozvod povolily. —FEC

Loňský neúspěch zkolektizované zemědělské výroby nutí čs. režim, aby machinacemi se směrnými číslicemi státního plánu zastřel pravý stav věci před kritickým zrakem občanstva. Hrubá zemědělská výroba byla totiž loňského roku nejen menší než plán předpokládal, ale i menší nežli výroba roku 1958.

Dne 19. února 1959 psaly Zemědělské noviny: "Jaký je výhled na letošní rok? Státní plán ukládá zvýšit objem hrubé zemědělské výroby proti skutečnosti roku 1958 o 12,3 procenta." — Dne 4. ledna letošního roku však Rudé právo napsalo o státním plánu pro rok 1959 toto: "V předcházejícím roce měla zemědělská výroba vzrůst o 4 procenta a zatím byla o 1 procento nižší."

Tyto nesrovnalosti nejsou ničím neobvyklým. Dne 5. ledna 1958 oznámila Práce: "Úroveň předválečné zemědělské výroby jsme už překročili." Dne 24. prosince téhož roku konstatovalo Rudé právo: "Naše zemědělská vý-

roba, která je hlavním zdrojem všech potravin, nepřekročila dosud předválečnou výrobu."

Posléze citovaný list osvětlil ostatné 17. září 1959, co jsou komunistické statistiky: "Je jeden výstižný výraz, který je v češtině těžko přeložitelný. Snad jste už slyšeli o 'hausnumerech', neboli o číslech, která jsou vzata jen tak ze vzduchu, nevyjadřují skutečnost a jsou tedy nepravdivá. Bohužel se s nimi setkáváme ještě někde v zemědělské praxi." —FEC

Všichni Čechoslováci v zahraničí a velká většina našeho lidu v Československu se radují a vděčně přijímají uznání, které vláda Spojených států projevila jednomu z nejvěšších synů Československa, T. G. Masarykovi, vydáním zvláštní serie poštovních známek "Champions of Liberty". Čtyř a osmi centová známka této serie byla uvedena do prodeje v den 110. narozenin T. G. Masaryka, 7. března, ve Washingtoně. Slavnostního uvedení v prodej těchto známek se účastnil ministr pošt Spojených států a zástupci všech čl. národních organizací v čele s předsednictvem Národní rady československé, která se nejvíce zasloužila o vydání známek.

Předplatné a dary na práci a časopis Jednoty došlé v lednu 1960.

Emilie Machotka, Miles, Texas	\$25.00
Marie Pšencíková (sestra vyše jmenované)	20.00
Richard Lockwood, Leonardo, N. J.	48 88
George Varga, Hopewell, Va.	3.00
Otto Bodlak, St. Paul, Minn.	4 00
Jos. E. Galda, Omaha, Neb.	10 00
I. V. Bruza, Maarsen, Holland	2.00
Frank Dvorak, Hopkins, Minn.	10.00
Jos. Zachar, Torrington, Conn.	2.00
J. Prochazka, Berea, Ohio	5.00
Jos. A. Simon, Cedar Rapids, Ia.	2.00
Mike Petric, Albany, Minn.	32.00
M. Repka, Omaha, Neb.	5.00
B. J. Donat, Baltimore, Md.	3.00
E. Bednar, New Castle, Pa. (posláno Donatem)	2.00
John Mizik, Duquesne, Pa.	2.00
John Sedivy, Johnston, N. Y.	2.00
Beatrice Simon, Cedar Rapids, Ia.	3.00
Leslie A. Dostal, Hutchinson, Minn.	2 00
Joseph Shaur, Silver Lake, Minn.	2.00
Mrs. Mary Barton, Silver Lake, Minn.	2.00
Mrs. Josie Vasek, Eilver Lake, Minn.	2.00

Mrs. T. J. Trutna, Silver Lake, Minn.	2.00
Mrs. William Skerik, Silver Lake, Minn.	2.00
Mrs. Anna Yukl, Silver Lake, Minn.	7.00
Mrs. Blanche Horak, Munden, Kans.	3.00
Jos Vodvarka, McKees Rocks, Pa.	10.00
Mrs. A. Sulc, Hopewell, Va.	2.00
Louis Vavrina, East Grand Forks, Minn.	6.00
Karel Sury, Burlington, Ont., Can.	5.00
Mrs. Ch. Kasik, West, Texas	2.00
John Dlouhy, Milwaukee, Wis.	10.00
John Hartos, Duquesne, Pa.	5.00
Mrs. Louise Svoboda, Omaha, Neb.	4.00
J. B. Opocensky, Dominion City, Man.,	2.00
Stazie Pospisil, Omaha, Neb.	4.00
O. M. Kubes, Toronto, Ont., Can.	5.00
Mrs. John Sirny, Coraopolis, Pa.	12.00
(Mr. and Mrs. Jerry Hornicek a Rev. Mrs. John Sirny.)	

Josca Ziegler, New York City 28, N. Y. 5.00
Podle zaslané Thermo-Fax copie

34 předplatných z New York	68.00
M. Lunga, Johnson City, N. Y.	3.00
Mrs. S. G. Greene, Park Ridge, Ill.	10.00
McCrum Com. House, Uniontown, Pa.	5.00
Anton Vacek, Cedar Rapids, Ia.	4.00
F. Pertl, Girard, Pa.	5.00
Dr. John Nosco, Garfield, N. J.	10.00
I. Andres, Minitonas, Man., Can.	5.00
Maru Keisman, New York 10, N. Y.	10.00
Ado'f Ječinek, Burlington, Ont., Can.	5.00
Mrs. O. Hansal, Bedford Heights, O. předplatné pro Mrs. Betty Newfield, Sacramento, Calif.	2.00
Mrs. J. A. Calek, St. Petersburg, Fla.	2.00
Agnes Motycka, Clarkson, Neb.	2.00
Mary Gurovska, Pala, Calif.	2.00
Mrs. E. Novotny, Schuyler, Neb.	4.00
John Bodlak, Thurston0, Neb.	6.00
Stephan Kusner, Springboro, Pa.	5.00
Mrs. John Romanik, St. Petersburg, Fla.	5.00
Mrs. M. Ozvat, Cleveland, Ohio	2.00
Karl Brzobohaty, Caracas, Venezuela	6.00
S díky přijala a o další pomoc a přízeň čtenářů prosí, Národní Jednota, Mr. John Opic, pokl. 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois.	